

5766

Door Rabbi Jordan D. Cohen

Sjabbat 15 oktober 2005/ 12 tisjri 5766
Sidra Haäzinoe, Dewarim [Deuteronomium] 32:1-52;
Dasberg choemasj deel II, blz. 222 e.v.

Haftara II Sjemoeël [II Samuel] 22:1-51; Dasberg choemasj deel II blz.: 276.

Vertaling: Ted Musaph-Andriess

Voor het origineel zie www.kolel.org/pages/5763/haazinu.html

“We moeten wat we uit de traditie hebben geleerd op ons neer laten komen als de regen , een zachte, liefelijke bui die ons raakt, maar die niet gerationaliseerd hoeft te worden en waarvan de toepasbaarheid niet geëvalueerd hoeft.”

Lessen voor Tegenwoordig.

ONZE TORATEKST

‘Leen mij uw oor, hemel, nu ik ga spreken,
luister, aarde, naar wat ik zeggen zal.

Moge mijn onderricht neerdalen als regen,
mogen mijn woorden zijn als milde dauw,
als regen die de grond doordrenkt,

lenteregen die het groen in bloei zet.

Want de naam van de Eeuwige roep ik uit:

de Eeuwige is onze God,
laat iedereen Hem prijzen!

(Dewarim 32:1-3)

HET COMMENTAAR VAN DE WEEK

Rabbin Simcha Bunim van
Przysucha geeft deze verklaring op de
woorden:

Moge mijn onderricht neerdalen als
regen...

De gewijde woorden van de Tora kunnen
vergeleken worden met regen. Als de
regen valt, kunnen we nog niet zien hoe
goed het is voor de planten, de bomen en
de aarde. Pas later, als de zon weer gaat
schijnen, kunnen we zien wat de regen
heeft voortgebracht. Hetzelfde kan je
zeggen van de woorden van de Tora.

Terwijl ze uitgesproken worden, kunnen

we nog niet zien wat ze op aarde zullen volbrengen, maar uiteindelijk zullen we allemaal weten wat ze hebben voortgebracht.

PEROESJ: ONZE VERKLARING

Dit is de laatste sidra van de jaarlijkse cyclus van de Toravorlezingen, die een Sjabbat voor zichzelf heeft. De allerlaatste sidra, Wezot haberacha, wordt alleen op Simchat Tora gelezen. Haäzinoe bevat de laatste woorden van Mosjè tot de Israëlieten - uitgesproken als een sterk gedicht of lied. Het brengt de gewijde geschiedenis van het volk sedert de uittocht uit Egypte in herinnering en drukt het volk met klem op het hart niet af te dwalen van de weg die God heeft geboden. Dit is een van de slechts twee liederen die de Tora aan Mosjè toeschrijft. Het andere lied is het Lied van de Zee in sidra Besjallach (Sjemot 15).

Als we bijbelse gedichten lezen, in het bijzonder die gedichten die in Sjemot [Exodus] en Dewarim, die aan Mosjè worden toegeschreven, vinden we een zelfde vorm van dichtkunst en liederen die ook voorkomen bij andere culturen van die tijd. De twee liederen van Mosjè omljsten de belevenis van de Uittocht uit Egypte en de jaren daarna in de woestijn (het eerste lied komt nadat de Israëlieten de Rietzee [of Rode Zee] hebben overgestoken en dit laatste lied vinden we als zij op het punt staan de Jordaan over te steken om het Beloofde Land binnen te gaan). Maar meer dan dat, op klassieke wijze kijken ze terug op de geschiedenis, geven ze hoop voor de toekomst, verschaffen ze instructies en, het belangrijkste, prijzen ze God en herinneren het volk eraan Zijn geboden na te komen.

Maar het bijzondere ervan is, dat al deze lessen in een poëtische vorm worden aangeboden. Mosjè gebruikt metaforen en krachtige beeldspraken om de boodschap te laten doorkomen. De schoonheid van de taal dient niet alleen als een “spoonful of sugar to help the medicine go down” (oftewel “een lepeltje suiker om de medicijn makkelijk te kunnen innemen”), maar het helpt ook om de onderliggende boodschap te benadrukken. Mosjè staat op het punt te sterven. Zijn leven en leiderschap zijn voorbij, en dat is van een diepe droefenis, maar ook gemengd met een lichte wrevel dat hij niet meer in staat zal zijn het Beloofde Land binnen te gaan samen met de rest van de Israëlieten. Na het lange verhaal dat Mosjè het volk voorhoudt en wat bijna heel Dewarim in beslag neemt, is het tijd voor de grote finale.

Mosjè begint stijlvol, sprekend in de klassieke profetische taal. Hij opent met een verzoek aan iedereen om op te letten, terwijl hij hemel en aarde aanroept als zijn getuigen. Dan

EEN ANDERE MENING

Rasji, die gelooft dat de Tora altijd erg zuinig omgaat met het gebruik van woorden, geeft antwoord op de vraag waarom er zulke duidelijke herhalingen zijn in dit gedicht, waarbij bijvoorbeeld de metafoor van regen wordt uitgebreid tot verwijzingen naar dauw, buitjes en druppels. Hij geeft als commentaar:

Zoals de dauw ... waarover iedereen zich verheugt. Hij [Mosjè] voegt dit toe omdat de regen hinderlijk is voor sommige mensen, bijvoorbeeld voor mensen die onderweg zijn of voor degene, wiens kuil (waar de wijn in vloeit als de druiven zijn geperst) vol is van wijn, [die dan door het regenwater verloren gaat].

roept hij het beeld van de regen op, waarbij hij suggereert dat de les die nu gaat volgen de ziel van heel Israel zal laven zoals de regen en de dauw de aarde voeden.

Maar de chassidische wijze [Simcha Bunim van Przysucha](#) tilt deze metafoor een stap hoger op dan de voor de hand liggende betekenis. Net zoals [Rasji](#) in zijn commentaar, suggereert hij dat de zegeningen van de regen niet meteen duidelijk zijn en dat regen zelfs kan beschouwd worden als hinderlijk. Maar, zo gaat Simcha Bunim verder, terwijl we niet altijd meteen als de regen valt de weldaad ervan kunnen zien, zien we later, als de grauweheid van de storm weer plaats maakt voor de zonneshijn, duidelijk de zegeningen van de regen.

En zo is het ook met Tora. De lessen van Mosjè aan de Israëlieten mogen dan in zijn tijd niet helemaal door iedereen zijn begrepen en zelfs soms aan dovemans oren zijn gezegd. Maar hij sprak tegen het volk in een directe taal, in een lied en hij deed zelfs een beroep op de eigen ervaringen van het volk, maar het bleef moeilijk voor iedereen om volledig te waarderen wat deze woorden betekenden voor hun eigen toekomst. Ze stonden zo gezegd nog in de regen, ze hadden het koud en waren nat, wachtend op de zon om door te breken. Als het over Tora gaat, dan wachten velen van ons nog steeds op het schijnen van de zon.

Lessen voor Tegenwoordig

Voor veel hedendaagse Joden is het woord “toepasselijkheid” spreekwoordelijk. We kijken naar de lessen van onze traditie en evalueren deze op basis van hun toepasbaarheid op het leven dat wij leven, zoals wij het ondergaan. Hoe spreekt deze les ons vandaag nog aan? Hoe kunnen we het gedrag dat van ons verlangd wordt, nog aannemelijk maken voor ons zelf? Wat is het duidelijke voordeel voor mij?

Maar in veel opzichten is dit het paard achter de wagen spannen. Wij staan in de regen, we willen ons niet bewegen, we wachten totdat de zon gaat schijnen, maar in de tussentijd worden we drijfnat. Om de metafoor nog verder door te voeren: er is een discussie in de [Talmud](#) of iemand gedurende Soekot (deze jomtoef staat al bijna voor de deur) verplicht is in zijn [soeka](#) te blijven als het regent. Het staat er duidelijk: men is vrijgesteld van de mitswa om in de soeka te zitten (*lésjév ba-soeka*) als het regent. Dan wordt de retorische vraag gesteld: “Hoe wordt iemand genoemd die in de soeka blijft als het regent?” Vroom? Rechtvaardig? Heilig? Nee. Het antwoord is: “Gek.”

Onze traditie kan ons veel leren en geeft ons veel om ons geestelijk mee te voeden. Maar we moeten het een kans geven door te dringen. We kunnen niet altijd de wijsheid van de Tora begrijpen als we het voor het eerst lezen en soms duurt het heel lang voordat iets ons als zinvol voorkomt. Ik koester altijd deze “ah-ha”-momenten als iets dat ik in het verleden heb geleerd plotseling op me af komt omdat een actuele gebeurtenis er betekenis aan geeft. En deze “ah-ha”-momenten kunnen vaak voorkomen. We moeten wat we uit de traditie hebben geleerd op ons neer laten komen als de regen, een zachte, liefelijke bui die ons raakt, maar die niet gerationaliseerd hoeft te worden en waarvan de toepasbaarheid niet geëvalueerd hoeft.

Laat het je niet overweldigen (zoals de gek in de Soeka), maar laat het tot je doordringen, waardeer het, geniet ervan en neem het met je mee. En dan, later als de zon gaat schijnen, als de tijd daar is, dan krijgt het zijn betekenis, zal het relevant zijn

en zal de zegen voor jou en de wereld plotseling duidelijk worden. Ik wed, dat je dan bij jezelf “ah-ha” zegt.

TSÉ OE-LEMAD: GA EN LEER

1. Kun je enige “ah-ha”-momenten bedenken in je eigen leven waarop een eerder geleerde les (joods of anderszins) plotseling betekenis kreeg?
2. Hoe is de verbinding tussen het gebruik door Mosjè van de metafoor over de regen met de woorden van de profeet Amos, die zei: “Laat liever het recht stromen als water en de gerechtigheid als een altijd voortvloeiende beek”(Amos 5:24)?
3. Op welk niveau geloof jij dat de Tora altijd relevant is voor ons moderne leven?

Links naar bronnen voor verdere studie

Zie www.levisson.nl en klik op “weblinks” of klik [hier](#).